

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2019-11-27

Byggnadsnämnden 2019-12-17

Diarienummer 0719/19

Handläggare

Maria Sjöberger

Telefon: 031- 368 19 50

E-post: maria.sjoberger@sbk.goteborg.se

Svar på remiss – Nationellt tillgängliggörande av digitala detaljplaner, delrapport i uppdraget att verka för en smartare samhällsbyggnadsprocess

Förslag till beslut

I byggnadsnämnden

1. Tjänsteutlåtandet godkänns
2. Tjänsteutlåtandet översänds till Finansdepartementet som yttrande över remissen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Remissvar finns i bilaga 2.

Sammanfattning

Intresset för en digital (smartare) samhällsbyggnadsprocess som stöd för ett ökat bostadsbyggande är stort. Att tillgängliggöra digitala detaljplaner nationellt är ett första steg i ett omfattande långsiktigt arbete med att digitalisera samhällsbyggnadsprocessen.

Lantmäteriet har lämnat förslag på hur ett nationellt tillgängliggörande av detaljplaner kan göras. För att möjliggöra förslaget krävs författningsändringar. Förslaget innebär att förordningen om geografisk miljöinformation ändras, så att kommuner omfattas avseende detaljplaner. Även översiktsplaner och regionplaner föreslås ingå i regleringen men bör följa en annan tidplan. Förordningen med instruktion för Lantmäteriet föreslås kompletteras i fråga om datavärdskap.

Föreslagen ändring till förordningen om geografisk miljöinformation berör kommunerna som med ändringen ges ett informationsansvar för detaljplaner med tillhörande planbeskrivning. Informationsansvar innebär att kommunen får en skyldighet att nationellt tillgängliggöra digitala detaljplaner.

Enligt plan- och bygglagen är det en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten vilket får göras med detaljplan. Mot bakgrund av detta ansvarar Byggnadsnämnden för svar på remissen för Göteborgs stads räkning.

Stadsbyggnadskontoret ställer sig negativt till delrapportens författningsförslag.

Stadsbyggnadskontoret anser att tidpunkten inte är lämplig för ett tvingande informationsansvar på kommunerna. De förutsättningar som kommunerna behöver för att kunna tillgängliggöra digitala detaljplaner nationellt finns inte. Det saknas föreskrifter och specifikation för digitala detaljplaner och de systemstöd som kommunerna använder har inte tillräcklig kapacitet. Risker är stora att kommunerna får mycket dubbelarbete med att uppfylla informationsansvaret med de förutsättningar som finns. Stadsbyggnadskontoret anser att det räcker med en frivillig samverkan tills förutsättningarna är på plats.

Stadsbyggnadskontoret bedömer att Göteborgs stad i dagsläget inte har några digitala detaljplaner som motsvarar delrapportens definition av digital detaljplan.

Ekonomiska konsekvenser

Remissen pekar på att förslaget innebär kostnader för kommuner, men ingen uppskattning hur stora dessa är och när i tid de inträffar. Kostnaderna som avses hänför sig till förändring av processen för insamling, lagring och tillgängliggörande av detaljplaneinformation samt även hanteringen av tillhörande handlingar. Det är förändringar till stadsbyggnadskontorets verksamhetsprocesser, främst planprocessen, som är nödvändiga för att tillgängliggöra digitala detaljplaner och i förlängningen uppnå en smartare samhällsbyggnadsprocess. Om dessa förändringar bidrar till ökad effektivisering är inte utrett. Stadsbyggnadskontoret bedömer att kostnader som främst upplevs ge nytta i andra verksamheter än den egna kan uppstå.

Stadsbyggnadskontoret arbetar idag enligt de principer för tillgängliggörande av information som föreslås i remissen. Stadsbyggnadskontoret tillgängliggör information med informationshanteringstjänster både till stadens verksamheter och som öppen data. Ökade implementeringskostnader och driftkostnader för att tillgängliggöra digitala detaljplaner på samma sätt behöver uppskattas.

Arbetet med och kostnader för att digitalisera befintliga detaljplaner omfattas inte av remissen då remissen endast berör detaljplaner som redan är digitala. Göteborg har i dagsläget inga digitala detaljplaner. Kostnaden och tidplanen för arbetet med att digitalisera befintliga detaljplaner bedöms vara omfattande.

I remissen pekar Lantmäteriet på att kostnader finansieras genom anslag till berörda och dessa kostnader tas upp som ersättningskostnader i Lantmäteriets budgetunderlag. Vilka kostnader som avses framgår inte av remissen.

Barnperspektivet

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Mångfaldsperspektivet

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Jämställdhetsperspektivet

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Miljöperspektivet

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån detta perspektiv.

Omvärldsperspektivet

Tidigare i våras svarade stadsbyggnadskontoret på en remiss från Boverket - förslag till föreskrifter och allmänna råd om detaljplan med planbeskrivning samt förutsättningarna för hur uppgifterna i detaljplaner och planbeskrivningar kan tillgängliggöras och behandlas digitalt. Kontoret ställde sig negativt till förslaget. Boverket har därefter meddelat att man gör ett större omtag av förslagen. Remiss kring föreskrifter väntas komma från Boverket i december 2019.

Lantmäteriet har kommit ut med en slutrapport kring nationellt tillgängliggörande av geodata i samhällsbyggnadsprocessen. Oklart om denna ska ut på remiss.

Inom kort väntas EU anta en omarbetning av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/98/EG om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (PSI-direktivet). Målsättningen med direktivet är bl.a. att stärka EU:s dataekonomi genom att öka mängden data från den offentliga sektorn som är tillgängliga för vidareutnyttjande.

Intresset för en digital samhällsbyggnadsprocess som stöd för ett ökat bostadsbyggande är stort. Att tillgängliggöra digitala detaljplaner nationellt är ett första steg på vägen att digitalisera samhällsbyggnadsprocessen på en bredare front. Intresset finns såväl inom den kommunala organisationen som utanför med fastighetsägare, byggaktörer, arkitekter och andra intressenter inom samhällsbyggandssektorn samt allmänheten. Alla kan få stor nytta av enhetlig, nationellt tillgänglig information i digital form utifrån sin roll i samhällsbyggnadsprocessen. Andra som kan vara intresserade av att öppen data skapas och tillgängliggörs är företag som utvecklar olika typer av tjänster inom visualisering och modellering, sökmotorer, appar osv. I exempelvis Norge har man redan idag en digital standard.

Bilagor

1. Nationellt tillgängliggörande av digitala detaljplaner, delrapport i uppdraget att verka för en smartare samhällsbyggnadsprocess
2. Remissvar Göteborgs kommun

Ärendet

Byggnadsnämnden ska yttra sig till Finansdepartementet senast den 20 december 2019 angående remissförslaget om nationellt tillgängliggörande av digitala detaljplaner.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Regeringen beslutade 2016 om en satsning på digitalisering inom ett antal prioriterade utvecklingsområden i offentlig sektor. Inom ramen för satsningen gav regeringen Lantmäteriet i uppdrag att vara utvecklingsmyndighet för den digitala samhällsbyggnadsprocessen. Lantmäteriet konstaterade i sin slutrapport över regeringsuppdraget att det finns behov av en nationell samordning av tillgång till grundläggande information i samhällsbyggnadsprocessen. Ett av förslagen i slutrapporten var att regeringen skulle uppdra åt Lantmäteriet att ta fram en lösning för ett nationellt tillgängliggörande av detaljplaner. I samband med detta skulle även behovet av en utökad redovisning av byggnadsinformation utredas.

Mot denna bakgrund har Lantmäteriet nu fått i uppdrag att redovisa förutsättningar för utvecklingen av ett nationellt tillgängliggörande av all geodata inom samhällsbyggnadsprocessen. Ett specifikt förslag på hur ett nationellt tillgängliggörande kan utformas för detaljplaner ska lämnas. Även behovet av en utökad redovisning av byggnadsinformation ska utredas.

Remissen

Lantmäteriet har tagit fram delrapporten ”Nationellt tillgängliggörande av digitala detaljplaner – delrapport i uppdraget att verka för en smartare samhällsbyggnadsprocess”. Delrapporten har den 30 september 2019 remitterats till bl.a. Göteborgs stad. Svar på remissen ska vara Finansdepartementet tillhanda senast den 20 december 2019.

Byggnadsnämnden har av stadsledningskontoret ombetts att yttra sig över remissen.

Remissvaret har beretts inom stadsbyggnadskontorets geodataavdelning i samråd med strategiska avdelningen, planavdelningen, lantmäteriavdelningen, juridiska enheten och arkivet.

Förslagets innehåll

Lantmäteriet har lämnat förslag till modell för nationellt tillgängliggörande av detaljplaner.

- Kommuner ska ha en skyldighet att delta i den nationella infrastrukturen och vara informationsansvariga för detaljplaner enligt lagen och förordningen om geografisk miljöinformation. Detta innebär att kommunen ansvarar för att ta fram nödvändiga informationshanteringstjänster så att informationen kan göras nationellt tillgänglig. I ansvaret ligger också att se till att informationen i digitala detaljplaner följer standard (Boverkets regler om digitala detaljplaner eller annan motsvarande reglering). Skyldigheten innebär inte att befintliga eller nya planer måste digitaliseras. Detta behöver styras av föreskriftsrätt för Boverket alternativt annan motsvarande lagstiftning. Skyldigheten ska gälla enbart planer som redan är digitala (georefererad och vektoriserad information). Lantmäteriet uppskattar att ca 90 kommuner kommer att omfattas av skyldigheten i ett första steg.

- Lantmäteriet ska kunna erbjuda att utföra ovan nämnda skyldighet åt kommunerna för deras räkning. Denna myndighetsuppgift ska vara anslagsfinansierad och inte behöva upphandlas av kommuner. (Datavärdschap)
- Lantmäteriet ska agera som samordnare i fråga om avtal m.m. enligt gällande regler, förordning med instruktion för Lantmäteriet och lagen och förordningen om geografisk miljöinformation.
- Lantmäteriet ska inom ramen för lagen och förordningen om geografisk miljöinformation säkerställa att det finns en gemensam ingång till informationen, till exempel i form av ett visningsfönster (nationell digital planmosaik).

För att möjliggöra förslaget krävs författningsändringar. Lantmäteriet har valt att i detta skede föreslå minimala författningsändringar som är skalbara utifrån fortsatt arbete med den totala infrastrukturen för geodata. Förslaget innebär att förordningen om geografisk miljöinformation ändras, så att kommuner omfattas avseende detaljplaner, och att förordningen med instruktion för Lantmäteriet kompletteras i fråga om datavärdschap.

Lantmäteriet föreslår att ett nationellt tillgängliggörande av digitala detaljplaner utformas genom att

- kommuner utpekas som informationsansvariga för detaljplaner enligt förordningen om geografisk miljöinformation,
- Lantmäteriets nya åtaganden som datavärd regleras i förordningen med instruktion för Lantmäteriet.

Syftet med författningsändringarna och modellen ovan är alltså att säkerställa att information som beslutas hos berörd myndighet enligt viss lagstiftning (i detta fall plan- och bygglagen) görs digitalt återanvändbar.

Det kan vara lämpligt i samband med ändringen av förordningen om geografisk miljöinformation att även översiktsplaner och regionplaner ingår i regleringen för att inte behöva ändra förordningen igen när förutsättningarna för sådan digitalisering är på plats. Dessa bör dock följa en annan tidplan än för detaljplaner, vilket föreslås regleras i en övergångsbestämmelse.

Lantmäteriet ska enligt regeringsuppdraget utreda behovet av en utökad redovisning av byggnadsinformation. Lantmäteriets bedömning är att det finns behov av en utökad redovisning av information om byggnader. Behovet kommer att beaktas vid utvecklingen av specifikationerna inom ramen för arbetet med föreskrifter för grundkarta.

Stadsbyggnadskontoret

Henrik Kant

Stadsbyggnadsdirektör

Andreas Jonsson

Chef Geodataavdelningen